בעל שם טוב על התורה — במדבר

במדרש רבה (פרשה א' סי' ג') וידבר ה' אל משה במדבר סיני באוהל מועד כו', וכיון שעמד אוהל מועד אמר יפה הוא הצניעות, שנאמר (מיכה ו':ח') והצנע לכת עם אלהיך וכו':

שמעתי מה שכתב רמ"א (אורח חיים סי' א') וזה לשונו, ולא יתבייש מפני בני אדם המלעיגין עליו בעבודת השם יתברך, גם הצנע לכת וכו', דר"ל דקאי אדלעיל אימתי לא יתבושש מפני בני אדם כשעושה כן גם בהצנע לכת ודפח"ח, והכלל שיהיה תורתו ועבודתו באמת ואמונה, פיו ולבו שוין, בין כשהוא עם בני אדם ובין כשהוא בהצנע לכת:(ס' תולדות יעקב יוסף פ' תצא דקצ"ח ע"א).

מרן הבעל שם טוב הקדוש אמר, הני תרי בדחני שהיו בני עולם הבא (תענית דכ"ב ע"א), היינו שני מיני בדחנות, מי שהוא במדרגה זו שכל העולם משחקין בו, מצד (ישעיה נ"ט) וסר מרע משתולל, והוא משחק בכל העולם, והולך לבטח בעבודתו יתברך, נוכח ה' דרכו:(רשפי אש השלם אות רי"א).

במדרש רבה (פרשה ג' סי' א') הקרב את מטה לוי, הדא הוא דכתיב (תהילים צ"ב:י"ג) צדיק כתמר יפרח כארז בלבנון ישגה כו', כי הנה יש שני מיני צדיקים, ושניהם צדיקים גמורים, אך החילוק ביניהם, האחד הוא תמיד בדביקות השם יתברך, ועושה עבודתו המוטלת עליו, והוא צדיק רק לעצמו ולא לזולתו, כלומר שאינו משפיע מצדקתו לאחרים, וזהו הנמשל לארז שאמרו רבותינו ז"ל (שם במדרש) שאינו עושה פירות, שהוא צדיק רק בפני עצמו, ואינו עושה פירות שיחזיר אחרים למוטב ויפרו וירבו צדיקים בעולם, זה אינו עושה, אלא לעצמו ישגה ומרבה שכרו, אבל הצדיק השני הוא נמשל לתמר העושה פירות, וזהו כתמר יפרח, כלומר שהוא מוציא יקר מזולל, ומפריח ומרבה הטוב בעולם, וזהו שאמרו רבותינו ז"ל (ברכות דל"ד ע"ב) במקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים ר"ל שזה הצדיק הב' הנזכר הוא הנקרא בעל תשובה, פירוש, שהוא בעל ואדון אל התשובה, כי הוא החזירם למוטב ורבים השיב מעון, וגרם תשובה בעולם, שכרו כפולה ומכופלת הרבה יותר מצדיק הראשון הנ"ל, אף שגם הוא צדיק גמור:(צוואת הריב"ש דט"ו ע"ב, רמזי תהלים שבס"ס אור תורה).

סליק פרשת במדבר בס"ד